Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0183

Priložnosti in izzivi, ki jih prinaša celovita strategija umetne inteligence za trgovino EU

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. maja 2026 o priložnostih in izzivih, ki jih prinaša celovita strategija umetne inteligence za trgovino EU (2025/2112(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1689 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci in spremembi uredb (ES) št. 300/2008, (EU) št. 167/2013, (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 in (EU) 2019/2144 ter direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 in (EU) 2020/1828 (Akt o umetni inteligenci)[1],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov)[2],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2023/1781 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o vzpostavitvi okvira ukrepov za okrepitev evropskega polprevodniškega ekosistema in spremembi Uredbe (EU) 2021/694 (Akt o čipih)[3],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi

---

1 UL L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.
2 UL L 119, 4.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
3 UL L 229, 18.9.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj.

uredb (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 in (EU) 2019/1020 (akt o kritičnih surovinah)[4],

– ob upoštevanju rezultatov ministrskega srečanja o kritičnih mineralih 4. februarja 2026 v Washingtonu in sedanjega sodelovanja med EU in ZDA za diverzifikacijo in okrepitev varnih, trajnostnih dobavnih verig kritičnih surovin, ki so bistvene za konkurenčnost, napredne tehnologije in odpornost EU na svetovnih trgih,

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/452 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Uniji[5],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2023/2675 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. novembra 2023 o zaščiti Unije in njenih držav članic pred gospodarsko prisilo, ki jo izvajajo tretje države[6],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo[7] (uredba o blagu z dvojno rabo),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. novembra 2025 z naslovom Strategija za podatkovno unijo – Sprostitev podatkov za umetno inteligenco (COM(2025)0835),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. januarja 2024 z naslovom Spodbujanje evropske gospodarske varnosti: predstavitev petih novih pobud (COM(2024)0022),

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 3. decembra 2025 z naslovom Krepitev gospodarske varnosti EU (JOIN(2025)0977),

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 5. junija 2025 z naslovom Mednarodna digitalna strategija za Evropsko unijo (JOIN(2025)0140),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 9. aprila 2025 z naslovom Akcijski načrt za celino umetne inteligence (COM(2025)0165),

---

4 UL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.

5 UL L 79 I, 21.3.2019, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj.

6 UL L, 2023/2675, 7.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2675/oj.

7 UL L 206, 11.6.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj.

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. oktobra 2025 z naslovom Strategija za uporabo umetne inteligence (COM(2025)0723),

– ob upoštevanju poročila Maria Draghija z dne 9. septembra 2024 z naslovom Prihodnost evropske konkurenčnosti (Draghijevo poročilo),

– ob upoštevanju poročila Enrica Lette z dne 10. aprila 2024 z naslovom Veliko več kot trg (Lettovo poročilo),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. julija 2025 o varnosti proizvodov in skladnosti z zakonodajo pri e-trgovanju in uvozu iz držav, ki niso članice EU[8],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2025 o osnutku sklepa Sveta o sklenitvi Sporazuma o digitalni trgovini med Evropsko unijo in Republiko Singapur[9],

– ob upoštevanju glavne vloge Svetovne trgovinske organizacije (STO) pri ohranjanju večstranskega trgovinskega sistema, ki temelji na pravilih, in njenega pomena za uvajanje porajajočih se tehnologij, vključno z umetno inteligenco, v mednarodno trgovino,

– ob upoštevanju pravil STO, zlasti načel nediskriminacije in preglednosti v zvezi z omejitvami izvoza,

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za mednarodno trgovino (A10-0122/2026),

A. ker je umetna inteligenca (UI) tehnologija za splošno rabo, ki spreminja trgovino EU z blagom, storitvami in podatkovnimi tokovi; ker lahko UI zniža stroške obveščanja in zagotavljanja skladnosti, preoblikuje upravljanje dobavnih verig in razširi obseg storitev, ki se opravljajo digitalno; ker UI in dinamika moči, kar zadeva lastništvo tehnologije, predstavljata velike izzive in preobrazbene priložnosti za konkurenčnost trgovine EU; ker je trgovinska politika EU ključna za vzpostavitev celostne zunanje strategije na področju UI, ki združuje odprtost, preglednost in varnost z odpornostjo in spoštovanjem temeljnih pravic ter podpira predvidljivo čezmejno poslovanje; ker UI ponuja velike priložnosti za izboljšanje učinkovitosti in varnosti carinskih kontrol in nadzora trga v Evropski uniji, in sicer s preprečevanjem goljufij, ponarejanja in nepoštenih trgovinskih praks;

---

8 UL C, C/2026/1436, 31.3.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1436/oj.

9 UL C, C/2026/1674, 22.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1674/oj.

B. ker hitro širjenje in uvajanje UI prispevata k strukturnim spremembam organizacije, lokacije in upravljanja mednarodne trgovine s storitvami, kar vpliva na konkurenčnost, zaposlovanje in razvoj; ker odprtokodne rešitve UI ponujajo velike prednosti, vključno z nižjimi stroški in večjo zasebnostjo podatkov preko lokalnega uvajanja, kar prispeva k povečanju zdrave konkurence na področju UI in zmanjšanju odvisnosti od ponudnikov iz tretjih držav; ker te spremembe vplivajo na obstoječe vrzeli v proizvodnih zmogljivostih, infrastrukturi in spretnostih v EU in zunaj nje; ker je za ohranitev odprtega, odpornega in vključujočega trajnostnega modela trgovine potrebna skladna in celostna strategija za upravljanje sprememb, ki temeljijo na UI; ker bi morali zunanji gospodarski odnosi EU, tudi odnosi s partnerji na svetovnem jugu, podpirati vključujoče uvajanje UI ter soustvarjanje skupne vrednosti, hkrati pa spodbujati model, ki v ospredje postavlja človeka ter temelji na načelu privzete etike in je osredotočen na podpiranje človekovega dostojanstva;

C. ker so čezmejni tokovi podatkov in dostop do podatkov ključni za razvoj, učenje in uvajanje UI, vendar jih je treba skrbno preučiti, da bi zagotovili nadaljnjo visoko raven varstva podatkov, zlasti občutljivih osebnih podatkov, kot so zdravstveni podatki; ker pravila o digitalni trgovini vse bolj oblikujejo konkurenčnost UI, kar poudarja potrebo po določbah o regulativnem sodelovanju v prihodnjih trgovinskih sporazumih in posodobitvi obstoječih; ker je okvir EU, ki v ospredje postavlja človeka ter temelji na splošni uredbi o varstvu podatkov in aktu o umetni inteligenci, verodostojen model za zaupanja vredno UI, ki lahko, če se spodbuja na mednarodni ravni, postane konkurenčna prednost na trgih, na katerih sta pomembna preglednost in upravljanje, ki temelji na spoštovanju pravic; ker bi bila STO lahko ustrezen forum za večstranske razprave o UI in trgovini za odpravljanje izkrivljanja konkurence, trgovinskih ovir in tveganja regulativne razdrobljenosti ter zagotavljanje predvidljive in pravične digitalne trgovine, ki spoštuje pravice;

D. ker se UI v različnih sektorjih, regijah in podjetjih različnih velikosti uporablja v različnem obsegu, pri čemer prednost pridobivajo akterji, ki upravljajo podatke, računalniško zmogljivost in spretnosti, kar pomeni tveganje za povečanje vrzeli v produktivnosti in izvozu za mala in srednja podjetja ter podjetja, ki UI uvedejo v poznejši fazi; ker je za trgovinsko konkurenčnost, podprto z UI, potreben dostop do podatkov, računalniške zmogljivosti, energije, povezljivosti, kapitala in spretnosti, pri čemer na več teh dejavnikov vplivajo trgovinski in naložbeni odnosi; ker je EU v prvi polovici leta 2024 pritegnila le 6 % svetovnih naložb v zagonska podjetja na področju UI, kar je privedlo do strukturnih odvisnosti, ki vplivajo na trgovinske odnose in evropsko strateško avtonomijo; ker je pravičen dostop do infrastrukture UI bistven za ohranjanje konkurenčnosti MSP, saj se soočajo z velikimi ovirami v primerjavi z velikimi korporacijami,

vključno z visokimi stroški računalniških virov, omejenim dostopom do podatkov in pomanjkanjem tehničnih talentov;

E. ker UI ostaja hitro razvijajoča se tehnologija; ker lahko prezgodnja ali pretirana regulativna posredovanja ogrozijo inovacije, naložbe in konkurenčnost; ker je bistven sorazmeren in inovacijam prijazen pristop, ki temelji na tveganju;

F. ker je dobavna veriga UI močno skoncentrirana v majhnem številu držav in regij, zaradi česar se pojavlja tveganje odvisnosti pri dostopu do kritične računalniške zmogljivosti, surovin in polprevodnikov; ker kritična infrastruktura UI, ki je v tuji lasti, povečuje tveganje tujega manipuliranja z informacijami in vmešavanja; ker lahko zloraba algoritmov ogrozi demokracijo in prispeva k sedanjim geopolitičnim trgovinskim napetostim; ker je zaradi povečevanja globalne tehnološke konkurence, ki jo zaznamujejo različni modeli upravljanja UI, zaostrovanje tarif in nadzor nad izvozom kritičnih tehnologij, vse večje tveganje, da se bo dostop do ključnih vhodnih virov UI uporabil kot geopolitično sredstvo proti EU; ker nekatere oblike zunanjega vmešavanja utegnejo oslabiti visoke standarde EU glede preglednosti, odgovornosti in varstva temeljnih pravic, s čimer bi ogrozile zmožnost Unije, da uveljavlja svoje vrednote, zagotavlja enake konkurenčne pogoje za podjetja in ščiti državljane pred tveganji neregulirane UI in digitalnih tehnologij; ker bi morala EU še naprej braniti te standarde; ker bi morala EU okrepiti strateško avtonomijo z diverzifikacijo dobavnih verig in poglabljanjem sodelovanja z zaupanja vrednimi partnerji, ki imajo enake demokratične vrednote in so zavezani odprti trgovini, ki temelji na pravilih;

G. ker sta razvoj in uvajanje UI odvisna od dostopa do svetovnih trgov in tehnologij, na katere vplivajo okviri trgovinske politike; ker STO podpira razvoj in uvajanje UI, saj omogoča bolj odprto, pregledno in predvidljivo trgovino z blagom in storitvami, podprtimi z UI; ker obstoječi sporazumi STO že znatno prispevajo k razvoju in uvajanju UI, vključno s sporazumom o informacijski tehnologiji, ki znižuje stroške uvajanja strojne opreme za UI, sporazumom o tehničnih ovirah v trgovini, ki spodbuja regulativno preglednost in mednarodne standarde, splošnim sporazumom o trgovini s storitvami, ki spodbuja trgovino s storitvami, povezanimi z UI, in sporazumom o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine, ki podpira razvoj in razširjanje UI;

H. ker dvojna raba in vse večja militarizacija UI, vključno z njeno uporabo v sodobnih konfliktih, kot je ruska vojaška agresija proti Ukrajini, pospešujeta prehod s sodelovanja, osredotočenega na varnost, na geoekonomsko in varnostno tekmovanje, ki ga poganja UI; ker se upravljanje UI, nadzor izvoza in standardi vse pogosteje uporabljajo kot orodja za strateško vplivanje in projekcijo moči;

I. ker se UI lahko uporablja v orožnih sistemih in orodjih za množični nadzor; ker bodo te prakse ustvarile globoke etične pomisleke in pomisleke glede človekovih pravic; ker je generalni sekretar Združenih narodov pozval k svetovni prepovedi smrtonosnih avtonomnih orožnih sistemov, tj. strojev, ki lahko brez človeškega nadzora ubijejo človeka;

UI za olajševanje trgovine in regulativno izvrševanje

1. priznava, da lahko UI pospeši izvoz in uvoz EU, zlasti za MSP, saj lahko zmanjša ovire za vstop na trg in stroške zagotavljanja skladnosti ter podjetjem omogoči vstop na trge, ki so jim bili prej nedosegljivi, pod pogojem, da imajo MSP pravičen dostop do infrastrukture umetne inteligence; poziva Komisijo, naj v portal Access2Markets in enotno kontaktno točko vključi svetovalne storitve, ki bodo temeljile na zaupanja vredni UI in omogočile usmerjanje glede carin, pravil o poreklu in regulativnih zahtev; poziva Komisijo, naj da prednost orodjem UI, ki so prijazna do MSP, ter zagotovi, da bodo rešitve za digitalno skladnost ostale enostavne, cenovno ugodne in dostopne;

2. ugotavlja, da lahko UI izboljša načrtovanje in usklajevanje ter tako prispeva k zmanjšanju zamud in stroškov v dobavnih verigah EU; poziva Komisijo, naj brezpapirno trgovino uveljavi kot standard ter spodbuja izmenjavo zanesljivih informacij med operaterji in organi; poziva k naložbam v logistiko, podprto z UI, ki bo prispevala k odpravi ozkih grl v pristaniščih in prometnih koridorjih, ter spodbujanju bolj trajnostne logistike s pametnejšim usmerjanjem in vzdrževanjem; poziva Komisijo, naj spodbuja odprtokodne rešitve UI, ki prispevajo k večji konkurenci in zmanjšujejo odvisnost od ponudnikov iz tretjih držav; poudarja, da bi morali digitalizacija in z UI podprta logistika privesti do izboljšanja produktivnosti, učinkovitosti in upravljanja dobavnih verig, nižjih trgovinskih stroškov in zmanjšanja upravnih bremen;

3. je seznanjen s potencialno vlogo UI pri krepitvi carinskih kontrol v razmerah presežnih zmogljivosti na trgu in z omejitvami inšpekcijskih pregledov, ki jih opravljajo ljudje, glede na izzive, ki jih prinaša pritok blaga, zlasti z majhnimi pošiljkami iz Kitajske; poziva Komisijo, naj organom za nadzor trga in carinskim organom zagotovi vire ter znanja in spretnosti, tudi z okrepljenim sodelovanjem med državami članicami v EU vozlišču carinskih podatkov, ter tako poskrbi, da bo uporaba UI povečala zmogljivost izvrševanja in izmenjavo podatkov med organi; poziva Komisijo, naj preuči potencial UI za ohranjanje skladnosti uvoženega blaga s pravom EU, izboljša sledljivost in carinski nadzor uvoženih proizvodov ter nadzor trga v realnem času, uvede varna in namenska orodja UI za sistematično analizo podatkov na majhnih pošiljkah oziroma varno sledljivost proizvodov skozi celotno dobavno verigo za preprečevanje ponarejenega blaga, carinskih goljufij, nepoštenih trgovinskih praks

in izogibanja sankcijam, ki jih uvede EU; poudarja, da bi bili taki sistemi UI kritična infrastruktura in bi zato morali ostati neodvisni in suvereni; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo ta orodja povsem skladna z ustrezno zakonodajo EU;

4. ugotavlja, da je lahko UI koristno orodje, s katerim lahko podjetja, carinski organi in organi za nadzor trga uveljavljajo varstvo človekovih pravic s podpiranjem učinkovitega izvajanja pravil EU in skladnosti z njimi, in sicer z direktivo o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti[10], uredbo o krčenju gozdov[11] ali uredbo EU o prisilnem delu[12], ter uveljavljajo varstvo potrošnikov s podpiranjem učinkovitega izvajanja pravil EU in skladnosti z njimi, in sicer z registracijo, evalvacijo, avtorizacijo in omejevanjem kemikalij (REACH), oznako CE in uredbo o splošni varnosti proizvodov[13];

UI in strukturne spremembe na področju trgovine z blagom in storitvami ter trgovina in trajnostni razvoj

5. priznava, da bo konkurenčnost Evrope na področju trgovine z blagom vse bolj odvisna od izboljšav produktivnosti in kakovosti, podprtih z UI, v strateških industrijskih vrednostnih verigah, vključno s proizvodnjo ter avtomobilsko, farmacevtsko in energetsko tehnologijo; poziva Komisijo, naj te interese sistematično upošteva v trgovinskih pogajanjih tako, da zagotovi učinkovit dostop do trgov, trdna pravila glede netarifnih ovir ter izvršljive določbe, ki ohranjajo enake konkurenčne pogoje s preprečevanjem nelojalne konkurence

---

10 Uredba (EU) 2024/1760 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 in Uredbe (EU) 2023/2859 (UL L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

11 Uredba (EU) 2023/1115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010 (UL L 150, 9.6.2023, str. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj).

12 Uredba (EU) 2024/3015 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2024 o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 (UL L, 2024/3015, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj).

13 Uredba (EU) 2023/988 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o splošni varnosti proizvodov, spremembi Uredbe (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive (EU) 2020/1828 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Sveta 87/357/EGS (UL L 135, 23.5.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/988/oj).

in izkrivljanj, povezanih s tehnologijo, hkrati pa prizna pravico EU do zakonskega urejanja;

6. opozarja, da UI preoblikuje trgovino z digitalno opravljenimi storitvami, saj strokovno znanje in izkušnje spreminja v tržno blago, zaradi česar so potrebna dodatna prizadevanja za ohranitev zgodovinske primerjalne prednosti Evrope na področju strokovnih, tehničnih in poslovnih storitev visoke vrednosti; poudarja, da je treba v odziv na zaostreno svetovno konkurenco na področju trgovine s storitvami mobilizirati naložbe in izboljšati dostop do financiranja, kot Mario Draghi in Enrico Letta predvidevata v svojih poročilih; poziva Komisijo, naj v okviru trgovinskih in naložbenih partnerstev privabi kapital in talente ter razširi obseg poslovanja evropskih podjetij;

7. priznava, da lahko UI preoblikuje delo in trge dela po svetu; opozarja na tveganja izgube delovnih mest zaradi avtomatizacije, trgovine s storitvami, podprte z UI, ter vse večjih vrzeli v spretnostih delovne sile EU; zato poudarja, da je treba sprejeti strategije za predvidevanje teh sprememb in ustrezno prilagoditev delovne sile; ugotavlja, da imata razvoj in uvajanje modelov in sistemov UI negativne okoljske posledice, vključno s povečanjem povpraševanja po električni energiji in porabe vode; poziva Komisijo, naj pri ocenah učinkov prostotrgovinskih sporazumov analizira, kateri sektorji bodo verjetno prizadeti zaradi UI, ter oceni vpliv uporabe UI na pravice delavcev in na okolje;

8. opozarja, da bi bili lahko partnerji na svetovnem jugu zaradi digitalnega razkoraka prikrajšani za priložnosti za rast, ki jo omogoča UI, s tem pa bi se povečala odvisnost od uvoženih modelov; poudarja, da bi moralo sodelovanje, s katerim se podpira uporaba orodij UI v državah v razvoju, okrepiti večstranski trgovinski sistem in ga promovirati v okviru STO; poziva Komisijo, naj določbe o digitalni vključenosti iz poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju ter sporazumov o digitalni trgovini izkoristi za podporo uvajanju UI in izboljšavam produktivnosti ter naj spodbujala vključujočo in zaupanja vredno UI z namenskimi programi mednarodnega sodelovanja in pobudami za krepitev zmogljivosti v okviru obstoječih zunanjih instrumentov EU, vključno s programi usposabljanja ter dostopom do digitalne infrastrukture in infrastrukture UI; poziva Komisijo, naj krepitev zmogljivosti v okviru strategije Global Gateway osredotoči na odprtokodne in etične ekosisteme in lokalne zmogljivosti UI ter tako spodbuja odporne in vzajemno koristne trgovinske in naložbene odnose;

9. ugotavlja, da odprtokodne rešitve UI z omogočanjem pregledne ponovne uporabe in neodvisnega testiranja prinašajo znatne prednosti, vključno z nižjimi stroški in večjo zasebnostjo podatkov pri lokalni uvedbi, to pa prispeva k povečanju zdrave konkurence na področju UI in zmanjšanju odvisnosti od ponudnikov, ki niso iz EU,

hkrati pa podpira preverljive, lokalno prilagojene rešitve UI, razvite skupaj s partnerji na svetovnem jugu; poudarja, da lahko vključitev takega sodelovanja v trgovinsko politiko in digitalna partnerstva EU diverzificira partnerstva, zmanjša odvisnost od maloštevilnih lastniških ekosistemov in okrepi dolgoročne geopolitične vezi; poziva Komisijo, naj spodbuja odprtokodne rešitve UI, ki prispevajo k zmanjšanju odvisnosti od ponudnikov iz tretjih držav; poudarja, da bi moralo odprtokodno sodelovanje vključevati projekte, povezane z UI za javno dobro, kot so boj proti podnebnim spremembam, podpiranje prehoda na čisto energijo ter izboljšanje zdravstvenega varstva in prehranske varnosti;

Upravljanje digitalne trgovine, regulativno sodelovanje in večstranska pravila

10. izpostavlja strateško vlogo, ki jo imajo digitalna partnerstva ter sveti za trgovino in tehnologijo s podobno mislečimi partnerji, ki imajo enake demokratične vrednote in visoke standarde upravljanja ter so zavezani odprti trgovini, ki temelji na pravilih, pri uveljavljanju pristopa EU do UI, ki se opira na vrednote in je osredotočen na človeka ter temelji tveganjih; poziva, naj se Parlament bolj vključi v svete za trgovino in tehnologijo; poziva Komisijo, naj mednarodno digitalno strategijo uresničuje z usklajenimi stališči v skupinah G7 in G20, Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter Organizaciji združenih narodov ter z vzpostavitvijo strukturiranega sodelovanja med regulatorji, da bi spodbudila svetovno zbliževanje glede visokih standardov na področju varnosti UI in zaščite temeljnih pravic;

11. poudarja, da je treba zlasti v večstranskih forumih braniti in promovirati kot mednarodni standard na človeka osredotočen model UI, ki ga uporablja EU, akt o umetni inteligenci pa kot referenčno merilo, ki lahko pomaga usklajevati standarde preglednosti in varnosti, hkrati pa ohraniti odprto in predvidljivo trgovino; poziva Komisijo, naj okrepi sodelovanje, kar zadeva standarde, tehnološke inovacije in varne dobavne verige na področju UI, z zaupanja vrednimi partnerji in podobno mislečimi državami, tudi prek dvostranskih partnerstev in večstranskih forumov, pri čemer naj daje prednost partnerjem, ki podpirajo demokratične vrednote in mednarodni red, ki temelji na pravilih; ugotavlja, da napredni sistemi UI ustvarjajo čezmejne izzive, in poziva Komisijo, naj si prizadeva za globalno minimalno raven zaščite pred najresnejšimi tveganji kot podlago za interoperabilno in zaupanja vredno upravljanje, zlasti prek mednarodnih pobud, kot so svetovno partnerstvo za umetno inteligenco, načela OECD za umetno inteligenco in etični okvir Unesca za umetno inteligenco;

12. poudarja, da je poleg globalne minimalne ravni zaščite potrebna koalicija podobno mislečih partnerjev, ki soglašajo s pristopom EU, ki je osredotočen na človeka, da bi hitreje napredovali pri izvajanju

visokih standardov varnosti, preglednosti, odgovornosti in temeljnih pravic v zvezi z UI, zlasti s strukturiranim regulativnim dialogom za reševanje sporov, izmenjavami dobre prakse in prilagajanjem zavez v luči tehnološkega razvoja; nadalje poziva Komisijo, naj regulativno zbliževanje na področju visokih varnostnih standardov in standardov temeljnih pravic poveže s konkretno krepitvijo zmogljivosti, vključno s skupnimi naložbami v varne in cenovno dostopne računalniške zmogljivosti in zmogljivosti testiranja, partnerstva za talente ter znanja in spretnosti, da bi zmanjšala strateško odvisnost in ustvarila verodostojne modele izvajanja, s katerimi se lahko partnerske države uskladijo, ter okrepila zaupanja vredno UI kot temelj za odprto in odporno digitalno trgovino;

13. poudarja, da je zakonit in varen pretok podatkov bistven za trgovino, podprto z UI; opozarja, da morajo biti sporazumi EU o digitalni trgovini skladni s horizontalnimi določbami Komisije o čezmejnem pretoku podatkov ter varstvu osebnih podatkov in zasebnosti pod naslovom o digitalni trgovini v trgovinskih sporazumih EU, ki Uniji omogočajo, da v trgovinske sporazume vključi ukrepe, ki olajšujejo čezmejni pretok podatkov, hkrati pa ohranjajo temeljne pravice posameznikov do varstva podatkov in zasebnosti, pri čemer poudarja, da bi morali vključevati namenske določbe o regulativnem sodelovanju na področju UI, kar bi olajšalo medsebojno razumevanje regulativnih pristopov, ter poziva Komisijo, naj te določbe vključi v vsa prihodnja poglavja in sporazume o digitalni trgovini; ponovno potrjuje, da so zaščitni ukrepi v skladu s splošno uredbo o varstvu podatkov ali enakovredni standardi minimalna zahteva EU za prenos osebnih podatkov; poziva, naj se s sporazumi o digitalni trgovini zaščiti regulativna avtonomija in ohrani tehnični dostop, ki ga regulatorji potrebujejo za izvrševanje akta o umetni inteligenci, ter zagotovijo preglednost, možnost revizije, pravičnost, varnost in odgovornost sistemov UI, hkrati pa naj se civilni družbi in neodvisnim raziskovalcem zagotovi dostop do izvorne kode in algoritmov sistemov;

14. opozarja na zavezanost EU večstranskemu trgovinskemu sistemu, ki temelji na pravilih; poudarja, da bi morala STO pomembno prispevati k razvoju trdnega, varnega, vključujočega in zaupanja vrednega okvira upravljanja umetne inteligence za trgovino, tudi z ustanovitvijo posebne delovne skupine STO za umetno inteligenco, da bi olajšala dialog, izmenjavo znanja in sodelovanje med članicami o predpisih in politikah na področju umetne inteligence; poudarja, da so uravnotežena pravila o elektronskem poslovanju bistvena za sprostitev z UI podprte trgovine; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo vsako besedilo STO o elektronskem poslovanju zagotavljalo politični prostor za demokratično upravljanje UI, vključno z izvršljivimi zaščitnimi ukrepi za delavce in potrošnike; poziva Komisijo, naj si prizadeva za nadaljevanje razprav o UI in trgovini v okviru STO ter spodbuja globalno sodelovanje, ki podpira zaupanja vredne

podatkovne tokove in digitalno trgovino, pa tudi dostop do storitev in orodij, ki jih omogoča UI, zlasti v državah v razvoju;

15. opozarja, da različne ureditve skladnosti UI pomenijo tveganje za razdrobljenost trgov in višje stroške trgovanja; poudarja vlogo mednarodnega sodelovanja pri preprečevanju regulativne razdrobljenosti; poziva Komisijo, naj mednarodne standarde ter pravila STO o tehničnih ovirah v trgovini in preglednosti uporablja kot orodja, s katerimi preprečuje, da bi regulativne razlike postale neupravičena trgovinska ovira, hkrati pa ohrani in izkoristi okvir EU za upravljanje UI za spodbujanje zaupanja vredne digitalne trgovine in podpiranje enakih konkurenčnih pogojev za zaupanja vredno UI na svetovni ravni;

Gospodarska varnost in strateške odvisnosti v vrednostni verigi UI

16. poudarja, da sta varen dostop do naprednih polprevodnikov in cenovno dostopna računalniška zmogljivost temeljna za tehnološko suverenost in konkurenčnost EU; ugotavlja, da cilji akta o čipih in agende tovarn UI zaradi razdrobljenega izvajanja in omejenega obsega morda ne bodo doseženi; poziva Komisijo, naj pospeši njuno izvajanje, nadaljuje diplomacijo na področju surovin ter izkoristi trgovinske sporazume, okvirne in partnerske sporazume z zaupanja vrednimi partnerji za diverzifikacijo dobavnih verig in zmanjšanje strateških odvisnosti; v zvezi s tem priznava ključno vlogo naprednih ekosistemov za proizvodnjo čipov v podobno mislečih partnerskih gospodarstvih pri podpiranju svetovnih računalniških zmogljivosti UI ter spodbuja poglabljanje sodelovanja s temi partnerji na področju odpornosti dobavnih verig polprevodnikov; poleg tega poudarja, da je treba nujno okrepiti evropsko proizvodnjo naprednih polprevodnikov, zlasti s podpiranjem evropskih pobud, kot je predlagana revizija akta o čipih (akt o čipih 2.0); poziva Komisijo, naj oblikuje jasnejšo strategijo o tem, kako bi se lahko EU razvila kot ključni akter v ekosistemu UI, in naj v trgovinske sporazume vključi čvrste določbe, da bi zagotovila pravičen dostop do kritičnih tehnologij in surovin;

17. meni, da so strateška partnerstva za odpornost dobavne verige kritičnih mineralov potencialno smiselni instrumenti za dodatno usklajevanje z zavezniki glede dostopa do vložkov, kritičnih za UI, vključno z elementi redke zemlje in naprednimi polprevodniškimi materiali; vztraja, da mora EU svoje sodelovanje pogojevati s skladnostjo z referenčnimi vrednostmi iz akta o kritičnih surovinah in cilji odprte strateške avtonomije EU ter pri tem zmanjšati ranljivosti, ne pa premeščati odvisnosti; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo vsi večstranski trgovinski instrumenti, ki izhajajo iz takih partnerstev, vključno cenovnimi pragovi ali mehanizmi odjema, skladni z zavezami v okviru STO in da bodo služili interesom EU; poziva k okrepljenemu dialogu in sodelovanju med zaupanja vrednimi partnerji, da bi zaščitili mednarodne trgovinske tokove ter okrepili celovitost in odpornost industrijskih ekosistemov, povezanih z UI;

18. opozarja, da je EU zaradi koncentracije infrastrukture v oblaku v državah nečlanicah EU izpostavljena tveganjem, povezanim s tujo sodno pristojnostjo; poziva Komisijo, naj s predlaganim aktom EU o razvoju računalništva v oblaku in umetne inteligence ter aktom o pospeševanju industrije (COM(2026)0100) vzpostavi sorazmerne okvire suverenosti, v katerih bodo pri javnem naročanju kritičnih storitev imeli prednost ponudniki s sedežem v EU, hkrati pa bo zagotovljena odprta strateška avtonomija z ohranjanjem nediskriminacijskega dostopa za podobno misleče ponudnike, ki izpolnjujejo zahteve EU glede certificiranja in interoperabilnosti;

19. poziva Komisijo, naj s svojo doktrino gospodarske varnosti poskrbi, da bodo pregledovanje neposrednih tujih naložb, pri katerem se posebna pozornost nameni strateškim digitalnim sektorjem, kot so platforme UI, storitve v oblaku in podatkovni centri, nadzor izvoza, instrument za odvračanje od prisilnih ukrepov in instrument trgovinske zaščite delovali kot skladen sistem, ki bo preprečeval, da bi se odvisnosti na področju UI uporabljale kot orožje; opozarja, da je zaradi omejitev izvoza kritičnih surovin in vse večje geopolitične nestabilnosti potrebno tesnejše usklajevanje in izvrševanje za zaščito evropskega sistema UI; poziva Komisijo, naj predlaga ciljno usmerjeno revizijo uredbe o blagu z dvojno rabo, da bi celoviteje obravnavala napredno UI glede na možnost, da bi jo tretje države uporabile na področjih varnosti, nadzora ali obrambe;

20. izraža zaskrbljenost, ker Kitajska vedno znova omejuje izvoz elementov redke zemlje, kar povzroča velike motnje v dobavnih verigah, ki so bistvene za podjetja na področju polprevodnikov, ter širše v vrednostni verigi UI; meni, da ukrepanje Kitajske ni upravičeno, in poziva Komisijo, naj pozorno spremlja razmere in se ustrezno odzove ter tako poskrbi, da to ne bo vplivalo na svetovno gospodarstvo in odpornost mednarodne trgovine;

21. poudarja, da mora EU pospešiti izvajanje akta o kritičnih surovinah in diverzificirati dobavne verige, da bi okrepila gospodarsko odpornost; poudarja, da je treba nujno zagotoviti naložbe v strateške projekte, odobrene v skladu z aktom o kritičnih surovinah, in druge projekte za spodbujanje pridobivanja, rafiniranja, predelave in recikliranja, ki prispevajo k zmanjševanju tveganj, povezanih s Kitajsko;

°

° °

22. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.